

KE KOMPLEXNÍMU PALEBNÉMU NIČENÍ NEPŘÍTELE V ÚTOKU

Hlavním způsobem ničení nepřítele v podmínkách boje, vedeného bez použití jaderných zbraní, je komplexní palebné ničení, jehož se zúčastňují všechny palebné prostředky pozemních vojsk klasickou a speciální municí. Uskutečňuje se podle jednotného zámyslu a plánu vševojskového velitele.

Cílem komplexního palebného ničení, v operaci jako celku i při plnění jednotlivých důležitých operačních úkolů, je způsobit takové ztráty prostředkům jaderného napadení, palebným prostředkům a uskupení nepřítele, aby ztratilo způsobilost k organizování odporu, aby se v potřebné míře změnil poměr sil ve prospěch vlastních vojsk a tím se vytvořily příznivé podmínky pro splnění stanovených úkolů.

Na komplexním palebném ničení se podílí:

- raketové vojsko s použitím raket s klasickou náplní,
- dělostřelectvo ze zakrytých palebných postavení i předurčené pro přímou střelbu,
- stíhací bombardovací letectvo a bojové vrtulníky s použitím pum, řízených i neřízených raket a dalších palubních zbraní,
- palebné prostředky tankového i motostřeleckého vojska, event. dalších vojsk (ženijního, chemického atd.).

Takto vytvořené uskupení sil a prostředků ničení se spolehlivě přikrývá vojskem protivzdušné obrany, stíhacím letectvem a prostředky radioelektronického boje.

Ve vědecké práci i během různých druhů cvičení v tomto výcvikovém roce byly otázky komplexního palebného ničení dále rozpracovávány a byla získána celá řada teoretických i praktických poznatků, k nimž se chci v tomto článku vyjádřit.

Komplexní palebné ničení (jak na počátku operace, tak v jejím průběhu k jednotlivým důležitým operačním úkolům) se plánuje centralizovaně na stup-

ni front či armáda, neboť jen velitelé na těchto stupních velení mají k dispozici prostředky, jejichž podíl na komplexním palebném ničení je bezpodmínečně nutný.

Vzhledem k tomu, že každý důležitý operační úkol se řeší za jiné situace a jiných podmínkách, které vyplývají z různorodosti bojové činnosti vojsk při jeho plnění, je třeba pro každý operační úkol na základě kalkulací a propočtů volit specifický způsob komplexního palebného ničení. Tento může být odchýlen od způsobu, plánovaného na začátku operace. Není tedy účelné řešit před začátkem operace komplexní palebné ničení při plnění jednotlivých operačních úkolů do přílišných podrobností a naopak při bezprostřední organizaci komplexního palebného ničení k plnění toho kterého operačního úkolu se úzkostlivě držet dříve naplánovaného. Je třeba vycházet z konkrétní situace.

Komplexní palebné ničení, jak se zvláště potvrdilo při bojových ostrých střelbách, musí mít svůj přesný řád, časově i prostorově přesně vymezený sled plnění úkolů jednotlivými příbranými prostředky ničení tak, aby zabezpečoval těsnou a trvalou spolupráci jak s útočícími vojsky, tak mezi jednotlivými prostředky ničení. Proto je třeba v přípravném období klást zvláštní důraz na detailní řešení otázek součinnosti na plastickém stole (či mapě). Musí proběhnout důsledně všechny velitelské činnosti, a to na konkrétních stanovištích, odkud se bude komplexní palebné ničení řídit.

K jednotlivým obdobím komplexního palebného ničení v útočné operaci:

Při **palebném přikrytí přibližování a rozvinování vojsk** je třeba prvořadě řešit dva rozhodující úkoly:

- ničit ty nepřátelské objekty, které ohrožují vyvádění vlastních vojsk z výchozích prostorů na čáru rozvinování do praporek proudů,

- vytvořit nezbytné podmínky pro činnost vlastního letectva.

Při plnění úkolů tohoto období je třeba vycházet z toho, aby byl použit např. u dělostřelectva takový počet oddílů (ale jen takový, ne větší ani menší), který zabezpečuje ničení daných cílů v nejkratším čase, s požadovanou hustotou palby, při rovnoměrném čerpání vydělené munice a pokud je to možné při zachování předchozího režimu palby. Tento moment vyžaduje od velitelů mít potřebné zkušenosti při určování nutného počtu sil a prostředků.

Závažným je i problém, zda plnit úkoly tohoto období jen v tom případě, když nepřítel zjistil přibližování našich vojsk a zahájil palbu, jak se uvádí v některých materiálech. Např. nepřátelskou baterii je třeba ničit vždy po jejím zjištění, neboť jinak se vystavujeme nebezpečí, že buď ona zahájí palbu a bude ničit naše vojska, nebo (při vysoké mobilnosti baterií nepřítel) změní své postavení a budeme nuceni ji znovu zjišťovat.

Diskutovanou otázkou bývá také použití tříštvotrhavých raket vzhledem k jejich poměrně velké potřebě k vyřazení jednotlivých cílů (cca 8—12) a přitom nutnosti udržovat nejméně 50 % odpalovacích zařízení s naloženou jadernou municí, připravených k účasti v prvním jaderném úderu frontu. U taktických raket můžeme řešit tuto otázku skupinovým úderem poloviny odpalovacích zařízení oddílů, které mají na daný cíl dostřel a tím dosáhnout požadované hustoty. U operačně taktických raket je třeba vést skupinový úder frontu se stejnou metodikou jako u taktických raket, anebo volit pro operačně taktické rakety takový cíl, který umožňuje při použití jedné brigády dosáhnout požadované hustoty při opakovaném odpálení. Údery tříštvotrhavými raketami je výhodné vzhledem k využití momentu překvapení zařazovat na zahájení tohoto období.

Rozhodující pro použití tříštivotrhavých raket je odpovědné zhodnocení situace, které musí dát jednoznačnou odpověď na otázku, zda nehrozí přechod na použití jaderných zbraní. Nedůsledné řešení této otázky může mít nedozírné důsledky.

V období **palebné přípravy útoku** je hlavním cílem zničit nebo umlčet nově zjištěné prostředky jaderného napadení, dělostřelectva a protitankové prostředky (a tím vybojovat či udržet palebnou převahu nad nepřítelem), spolehlivě vyřadit jeho tanky, živou sílu a palebné prostředky v opěrných bodech a konečně vyřadit prostředky protivzdušné obrany, místa velení, prostředky radioelektronického boje a další objekty k tomu účelu vytvořeným uskupením raketového vojska, dělostřelectva, letectva a jiných prostředků ničení. Z propočtů je zřejmé, že 65—70 % z uvedených úkolů plní raketové vojsko a dělostřelectvo, 30—35 % letectvo a další prostředky.

Při plnění úkolů palebné přípravy mohou však nastat situace, které je třeba předvídat a předem plánovitě řešit. O jaké momenty jde?

Nepřízeň počasí či jiné nepředvídané okolnosti neumožní letectvu buď vůbec, či jen z části, splnit stanovené úkoly, a tím zůstávají nepokryty některé důležité cíle. Takováto situace vyžaduje dovedně využít volné kapacity samostatné dělostřelecké skupiny i ostatních oddílů např. v době palebného přepadu brigádních záloh, kdy nebude podle zkušeností z celkového počtu 45—50 oddílů v úseku průlomu armády využita palebně asi polovina a v mezích dostřelu jimi palbou pokryt cíle, určené pro letectvo. Tuto situaci můžeme již předem pro dané oddíly předvídat formou záložních cílů. Obdobně můžeme řešit i případy, jestliže se objeví v průběhu palebné přípravy nově zjištěné objekty, na které je nutné palebně působit.

V období palebné přípravy měli bychom dodržet zásadu, že dělostřelectvo stílející ze zakrytých palebných postavení má mít stále konkrétní úkoly tak, aby všechny oddíly, mimo pohotovostních, byly využity k ničení nepřítele. To samozřejmě klade podstatně vyšší nároky zvláště na průzkum cílů a vyvolá určité problémy v plánované spotřebě střeliva. Obě otázky můžeme ovšem řešit, a to u průzkumu zvýšením jeho intenzity a u střeliva např. vytvořením zálohy na stupni armády apod.

Složitou součinností otázkou je společné působení dělostřelectva, stíhacího bombardovacího letectva a bojových vrtulníků v období palebné přípravy. Obvykle se tato otázka řeší tak, že činnost letectva jako celku se plánuje v údobí, kdy probíhá ničení cílů přímou střelbou.

Poznátky z vědecké práce i posledních cvičení ukazují, že jsou možná i výhodnější řešení. Tak např. v údobí, kdy dělostřelectvo vede přepad brigádních záloh, působí bojové vrtulníky na cíle na předním okraji. Nebo obráceně v době, kdy dělostřelectvo vede přepad praporů prvního sledu, působí stíhací bombardovací letectvo na cíle v hloubce.

V prvním případě působí tedy bojové vrtulníky pod dráhami střel dělostřelectva, stílejícího ze zakrytých palebných postavení na cíle v hloubce. Tato možnost je reálná při dostatečné bezpečnosti vrtulníků. Při nedávném cvičení byla tato skutečnost prakticky ověřena. Prokázala se opodstatněnost tohoto požadavku, samozřejmě při kvalitně připravených osádkách vrtulníků a dobře vycvičených dělostřeleckých jednotkách.

K tomu, aby stíhací bombardovací letectvo a bojové vrtulníky mohly plnit své úkoly, je nutné stanovit průletová pásma. Pro stíhací bombardovací letectvo bude široké kolem 25 km. Pak při přeletu palebných postavení, vzhledem

k jeho dostatečné šířce, není nutné přijímat žádná zvláštní opatření, např. k zastavení palby.

Jiný je problém při přeletu bojových vrtulníků. Tento můžeme řešit dvěma způsoby. Vrtulníky nalétnou na palebnou čáru z boku pod dráhami střel. To je ovšem většinou nevýhodné vzhledem k tomu, že se přitom nevyvarují rokádního pohybu podél fronty a tím i zvýšeného nebezpečí sestřelení prostředky protivzdušné obrany nepřítele. Podstatně výhodnější je, že se stanou v úseku každé divize jedno průletové pásmo v šířce do 800 m. Pak je nutný podrobný dohovor o tom, zda musí na krátkou dobu (1—2 min.) zastavit oddíly v daném pásmu palby, nebo mohou vzhledem ke konfiguraci terénu, rozmístění palebných postavení a směru střelby pokračovat i při přeletu v palbě. Obvykle můžeme průlet řešit (jak ukázaly zkušenosti) bez zastavení palby.

K palebné přípravě útoku chci uvést ještě další zobecnění.

I při dokonale zplánované činnosti vojsk může nastat případ, že dojde z jakéhokoli důvodu ke zpoždění plánovaného postupu vyváděných vševojskových jednotek. V takovém případě je třeba:

- dojde-li ke zpoždění postupu v období palebného přikrytí, přibližování a rozvinování vojsk, pokračovat v plnění jeho úkolů a palebnou přípravu zahájit až v době vyvedení jednotek na čáru rozvinování do praporečních proudů,

- dojde-li ke zpoždění po zahájení palebné přípravy k útoku, tuto uskutečnit v plánovaném rozsahu a časově vyrovnání zpoždění zabezpečit prodloužením palby na první čáru palebné podpory, ať je metoda palebné podpory jakákoliv.

Obdobný postup je nutné volit i v tom případě, když útočící vojska vyjdou na čáru přechodu ke zteči v různém čase. Zde je pak zvlášť výrazná nutnost úzké osobní součinnosti vševojskových a dělostřeleckých velitelů, kteří palebnou podporu v daném úseku řídí.

Palebná podpora útoku se (jak známo) při klasickém způsobu komplexního palebného ničení (např. při průlomu připravené obrany nepřítele) uskutečňuje do hloubky brigád prvního sledu. V tomto případě můžeme hovořit o tom, že se v podstatě skládá ze tří období.

První údobí tvoří ničení a umlčování nepřítele do hloubky praporů prvního sledu. Zde bude obvykle použita v celé hloubce průlomu, zvětšená do stran o 1—2 km, jedna z metod palebné podpory jako je pohyblivé palebné pásmo, palebný val či postupné soustředování palby (v obou případech jednoduché až trojitě) při současném vedení soustředěných paleb na důležité cíle v hloubce.

Druhé údobí tvoří ničení a umlčování cílů v mezeře mezi prapory prvního a druhého sledu. Plánování tohoto údobí se mnohdy svým způsobem podceňuje. Právě zde mohou vlastní útočící vojska utrpět značné ztráty např. palbou jednotek, které byly vyvedeny na výhodné čáry při ústupu z prvních postavení, či sem byly přeskupeny z pasívních směrů anebo činností druhých sledů, které v tomto prostoru vedou protizteče. Proto je třeba důsledně plánovat soustředěné (někdy i hromadné) palby, event. přehradné či pohyblivé přehradné palby.

Třetí údobí pak tvoří ničení a umlčování nepřátelských praporů druhého sledu. Můžeme použít jednu z dříve uvedených metod, ale obvykle ne již v celé šířce pásma průlomu, ale jen v té části, kde je odpor nepřítele nejsilnější. V druhé části (méně obsazené či bráněné) použijeme jinou, na síly a prostředky méně náročnou metodu.

Dělostřelectvo, střilející ze zakrytých palebných postavení, které se podílí na palebné podpoře uvedenými způsoby, se podle účelu dělí na tři skupiny:

- na oddíly, které se podílejí na realizaci zvolené metody palebné podpory,
- na oddíly, které jsou přiděleny jednotlivým prvosledovým praporům a bezprostředně podporují jejich boj podle požadavků velitelů praporů, obvykle na prapor jeden oddíl,
- na oddíly, obvykle ze samostatné či armádní dělostřelecké skupiny, které jsou v pohotovosti pro boj s nepřátelským dělostřelectvem (nově zjištěné či obživlé baterie).

Letectvo v období palebné podpory vyřazuje postupně objekty nepřítele před útočícími vojsky bojovými vrtulníky, které působí z boku či pod dráhami střel, a stíhacím bombardovacím letectvem ve stanovených prostorech v určenou dobu či na vyžádání.

I v tomto období sehrává význačnou úlohu přímá střelba jak prostředky tankových a motostřeleckých jednotek, tak prostředky dělostřelectva.

Popsaný způsob palebné podpory útoku nebude samozřejmě takto uskutečňován při plnění všech operačních úkolů. V závislosti na charakteru obrany a stupni zjištění nepřítele, na způsobu a tempu útoku, na množství dělostřelectva a střeliva budou v některých případech realizována třeba jen dvě první období. To svědčí o širokých možnostech tvůrčího přístupu k řešení otázek palebné podpory i ostatních období komplexního palebného ničení, samozřejmě při respektování základních principů a zásad vydaných MNO.

Palebný doprovod útočících vojsk v hloubce chápeme opět jako organizované komplexní palebné ničení, uskutečňované dříve uvedenými prostředky ničení v těsné součinnosti s útočícími vojsky. Začíná v okamžiku ukončení palebné podpory útoku a probíhá do celé hloubky divizi stanovených bojových úkolů. Tedy i toto období má svůj pevný řád, který mnohdy při plánování nedoceňujeme.

Toto období se obvykle rozpadá na jednotlivé plněné úkoly, jakými mohou být odražení protizteče, zasazení druhého sledu, překonávání obranných postavění atd.

Palebný doprovod útočících vojsk v hloubce se uskutečňuje vedením palebných úderů vyčleněnými prostředky ničení na vojska druhého sledu nepřítele, jeho zálohy a na jiné důležité cíle.

Stíhací bombardovací letectvo uskutečňuje údery na nově zjištěné prostředky jaderného napadení, dělostřelectvo a zálohy nepřítele, bojové vrtulníky pokračují v ničení tanků, bojových vozidel pěchoty, obrněných transportérů a protitankových prostředků.

V této souvislosti se zmíním ještě o jedné otázce. Obsah úkolů v palebném doprovodu útočících vojsk v hloubce nemůžeme zaměňovat za komplexní palebné ničení nepřítele při plnění dalších důležitých operačních úkolů, jako je zasazení druhého sledu armády či operační manévrující skupiny, překonání mezilehlého pásma (postavení) obrany, násilný přechod vodní překážky apod. Při plnění těchto operačních úkolů je třeba pro ně organizovat samostatné komplexní palebné ničení v několika obdobích i při respektování některých specifík tak, jak jsem ukázal dříve.

Závěrem chci upozornit, že jsem se zaměřil na rozbor některých specifických, ale důležitých momentů, ke kterým jsme došli dalším postupným rozpracováváním otázek komplexního palebného ničení, či které můžeme zobecnit na základě rozboru praktických zkušeností, získaných při cvičeních.